muzeul farmaciei

Patikamúzeum

MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A TRANSILVANIEI

a gyógyszertár felépítése

Mauksch-Hintz

pharmacy structure

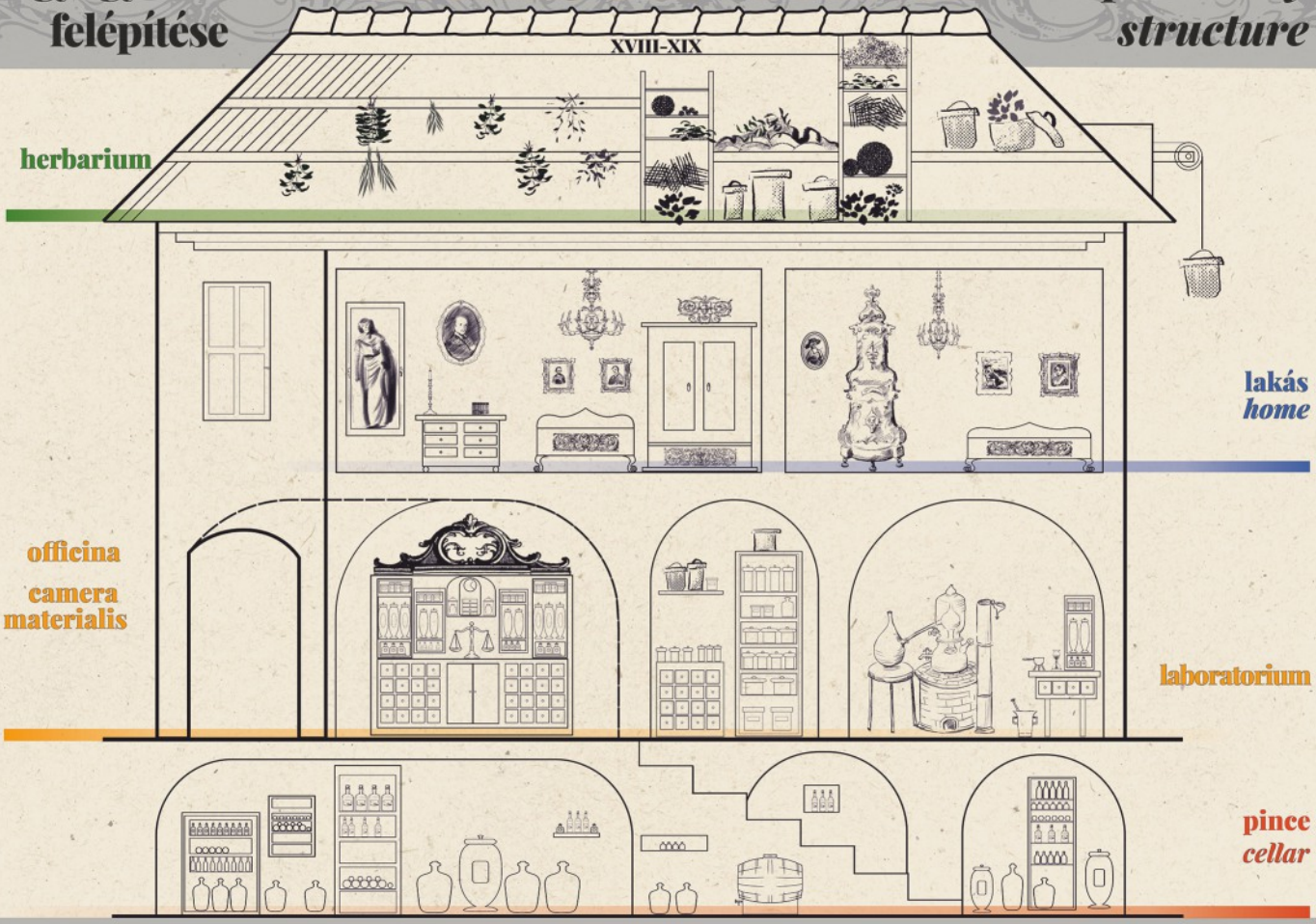

MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A TRANSILVANIEI

muzeul farmaciei

Kolozsvár egykori legismertebb gyógyszertárának helyiségeiben vagyunk. A város első közgyógyszertára körülbelül 1550 – 1700 között működött a Szent Mihály templom körüli lebontott épületek egyikében. A 18. század elején a város eladta a gyógyszertárat, majd az 1760-as években Tobias Mauksch gyógyszerész a jelenlegi helyére költöztette, ahol közel 200 éven át működött, egészen az 1949-es államosításig. A patika múzeum 1954-ben kezdte el működését ugyanebben az épületben.

A nemrégen befejezett felújítási munkálatok feltárták az épület összetettségét: az alagsorban római kori romok, illetve két utólag egyesített középkori ház alapjai kerültek felszínre, míg az udvaron istállók és cselédlakások, valamint átalakítások nyomai bukkantak elő. Maga az üzlet, az *officina*, eredetileg a freskóval díszített barokk szobában volt, majd később a térre néző helyiségben működött. Idővel a régi *officina*-t irodává alakították át, és ezt követően az üzletkötés helyszíne lett. A földszinten működött a laboratórium, valamint egy raktárhelyiség is volt itt, ahová csak a gyógyszerészek és segédeik léphettek be. Az érzékeny anyagokat a pincében tárolták, a gyógynövényeket pedig a padláson szárították. A család az emeleten lakott. A főtérre néző legjobb lakás a gyógyszertárat működtető házaspárnak volt fenntartva.

DR. HINTZ GYÓGYSZERTÁRA

Földszint

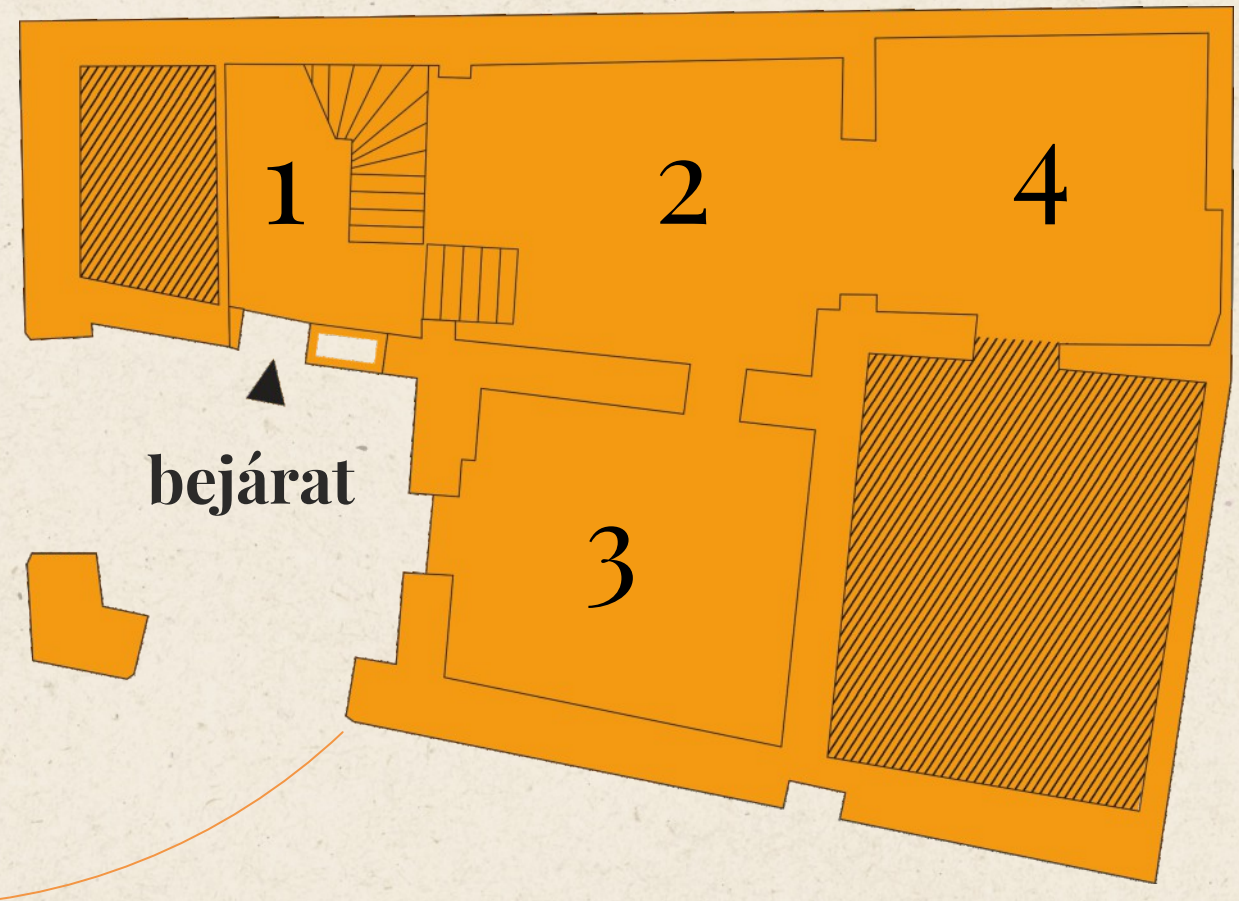

GYÓGYSZERTÁRA
J. MOR

LILI

Az új *officina*

A 19. század végén és a 20. század első felében az értékesítés a vásárlók számára könnyen hozzáférhető, a főtérrel párhuzamos helyiségben zajlott. Az ajtót két tároló szegélyezte, fölötte pedig a Dr. Hintz Gyógyszertára felirat volt látható, melyet időnként felújítottak. Az új *officina* belsejében lenyűgözően díszes szekrények, egy pult és rengeteg szék volt elhelyezve, hogy társalogva kényelmesen várakozhassanak a vásárlók. Ez a helyiség a ház belső részével, az irodával (a régi *officina*) és a laboratóriummal is összeköttetésben állt. Miután a gyógyszertárat államosították, az épület sarkát lebontották, hogy kiszélesítsék a gyalogosjárdát, így a helyiség fele tönkrement. A megmaradt rész ma a múzeum bejáratát képezi.

földszint 1

Camera materialis

Minden gyógyszertárban volt egy raktárhelyiség a nyersanyagok, tárolóedények, illetve a csomagolóanyagok stb. számára. Ma is ebben a helyiségben található a masszív, nemrégiben felújított raktárszekrény, mely számos felcímkézett fiókkal volt ellátva. Az egymást követő festési rétegek és a belső térhez igazodó formája alapján feltételezhetjük, hogy a szekrényt körülbelül 200 évig használták ugyanazon a helyen. A 2019-2023-as restaurálás során a boltozat barokk díszítésének egy részlete is előkerült. A *Camera Materialis* szobában festett gyógyszerészeti bútorok további darabjai láthatók. A terem közepén a látogatók, illat és kinézetük alapján megpróbálhatják kitalálni milyen szereket rejtenek a különböző tégelyek. Ezek a régi időkben gyógyszerként voltak használatban.

földszint 2

A régi officina

A régi *officina* az a helyiség, ahol a 18. században a gyógyszereket árulták és a közösséggel érintkeztek. Ez egy reprezentatív, festményekkel és feliratokkal gazdagon díszített terem, melynek rendeltetése volt, hogy lenyűgözze a látogatót és hirdesse az akkori tulajdonos, Tobias Mauksch kiváltságos gyógyszerészi státuszát. Később, miután a patika a Hintz család birtokába került, ez a helyiség irodaként szolgált. A család új felirattal egészítette ki, mely felsorolja a tulajdonosok hosszú sorát, hangsúlyozva ezáltal is az üzlet folytonosságát és virágzását.

A legfontosabb díszítés a boltozaton található falfestmény, mely a világi barokk falfestészet ritka példája Kolozsváron. Ezen olyan gyógyászati szimbólumok jelennek meg, mint az életfán tekeredő *Aesculapius* kígyók, a karmai között követ tartó darumadár, mely az éberség szimbóluma és a bőségszarvak, melyek a jólét jelképei.

Erdély régi gyógyszertáraiból származik a bútorzat és számos patikaedény is. Ez utóbbiak formájukkal, díszítésükkel és a gyógyszerész műveltségét bizonyító latin nyelvű feliratokkal keltik fel az érdeklődést. Ezek a feliratok elsősorban az edény tartalmát, a gyógyszer összetevőit, vagy a köztes készítményeket jelölték. A gyógyszeres edények különböző anyagokból - kerámia, fa, fém vagy üveg – készültek. Egyesek átlátszóak, mások lakkozottak vagy színesek voltak, melynek célja az volt, hogy a napsugaraktól megvédjék tartalmukat. A középen elhelyezett fogadóasztalon láthatók a legérdekesebb állati, sőt emberi eredetű alapanyagok (pl. múmiapor)!

földszint 3

A gyógyszerész irodája

Bár az iroda az államosítás idején a régi officinában volt, úgy döntöttünk, hogy ebben a helyiségben mutatjuk be az egykor itt dolgozó gyógyszerészeket. Interaktív táblák segitségével ismerhetik meg a két legismertebb tulajdonos, Tobias Mauksch és Hintz György József életét és munkásságát. A tárlókban az idők folyamán használt gyógyszerészeti eszközök, mérlegek és súlyok, tégelyek, mikroszkópok és bélyegzők láthatók. A régi gyógyszerészeti könyvgyűjtemény egy része, valamint oklevelek, különböző művészeti- és dísztárgyak láthatók ebben a helyiségben.

földszint 4

DR HINTZ GYÖRGY
GYÓGYSZERTÁRA
J. MOR
KOVACS JÓZSEF
BAJOR I.
FERFISZABÓ

Alagsor

alagsori bejárat

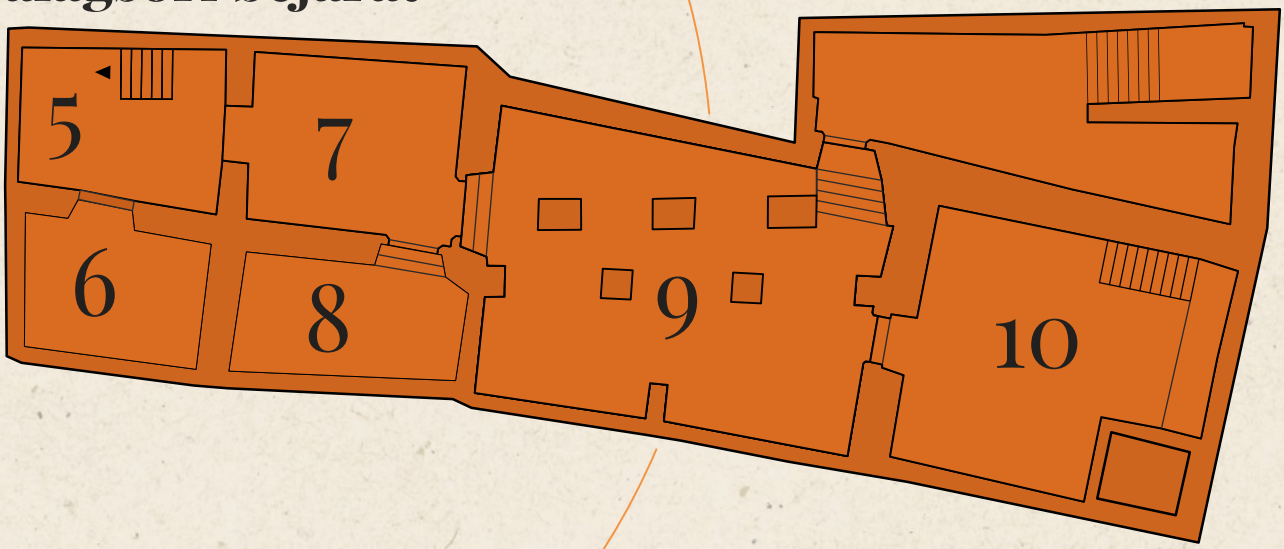

TINCT
RHEI SPIR

MERCUR
NIGER.
MOSC.

Pince

Az első pincehelyiségben mutatjuk be azt a helyet, ahol a gyógyszerészek a fény- és hőmérsékletérzékeny anyagokat tárolták: olajat, állati zsírokat (a disznózsírt kenőcsök alapanyagaként használták), ásványvizet, bort, ecetet, stb. A tárlókban ilyen anyagok tárolására szolgáló edények láthatók, illetve számos gyógyszertári és élelmiszeres üvegcse, melyek nemrég kerültek felszínre az udvaron végzett régészeti feltárások során.

alagsor 5

Dr. HINTZ

Dr. HINTZ GYÖRGY
„SZENT GYÖRGY" GYÓGYSZERTÁRA
KÜLSŐLEG
KOLOZSVÁR. / ALAPITÁSI ÉVE 1573

Multimédia terem

Az épület sarkán elhelyezkedő alagsori helyiséget az 1950-es évek végén, a gyalogjárda kialakításakor, építési törmelékkel töltötték fel és befalazták. A közelmúltban végzett felújításnak köszönhetően a helyiség újra látogathatóvá vált, így itt kerül sor a Mauksch-Hintz-ház történetének bemutatására. A tárlóban a ház pincéjében felfedezett éremkincs látható, melyet valószínűleg egy alkalmazott rejtett el az 1873-as kolerajárvány idején. Az interaktív tábla segítségével felfedezhetjük az épületről és a családtagokról készült régi fényképeket, melyeket Ella Hintz készített a 20. század elején. A képernyő alatt egy római kori fal maradványai láthatók.

alagsor 6

Laboratórium

A 20. század első felében az emeleten működött a Hintz patika laboratóriuma, melyhez a gyógyszerészek könnyen hozzáfértek a receptek elkészítésekor. A laboratórium 18. századi helye egyenlőre nem tisztázott. Úgy döntöttünk, hogy ebben a helyiségben mutatjuk be a gyógyszerkészítéshez használt különböző eszközöket, melyeket funkcionális szempontok szerint csoportosítottunk. Őrlésre (főként mozsarak), desztillálásra (lepárlók és retorták), illetve meleg (tégelyek, serpenyők, edények) és hideg készítmények előállítására használt eszközök (perkolátor) láthatók itt.

&
C
C
X
D
Q
E
A
B
B

ELIX
SALUTIS

Múzeumpedagógia terem

Az alagsorban létrehoztunk egy termet a különböző műhelymunkák számára. Ha éppen nem szappanok vagy parfümök készítésével, pirulák aranyozásával vagy a Szerelem Elixírjének lepárlásával vagyunk elfoglalva, akkor szivesen látjuk Önt is kisérleteinken, ahol a régi patikusok egyszerűbb eljárásait alkalmazva (pl. alapanyagok őrlése) bepillanthat a patikus munkájába.

alagsor 8

MOTEUR

Orvosi eszközök gyűjteménye

Az Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum orvosi műszergyűjteménye Kolozsvár orvostörténetének tükre. A gyűjtemény a kórházakban és orvosi rendelőkben használt különböző eszközöket mutatja be a 19. század végétől az 1980-as évekig. A legegységesebb gyűjteményt 1997-ben Prof. Dr. Pompiliu Manea adományozta a múzeumnak. A tárgyak különböző orvosi szakterületek (fogászat, szemészet, röntgen stb.) szerint kerültek csoportosításra.

A legfontosabb orvosi eszközök közé tartoznak: az 1915-ben készült Einthoven elektrokardiográf, mely valószínűleg a legrégebbi Romániában, Röntgen-készülékek és csövek 1915-1920-ból, valamint Dr. Iuliu Haţieganu konzultációs asztala.

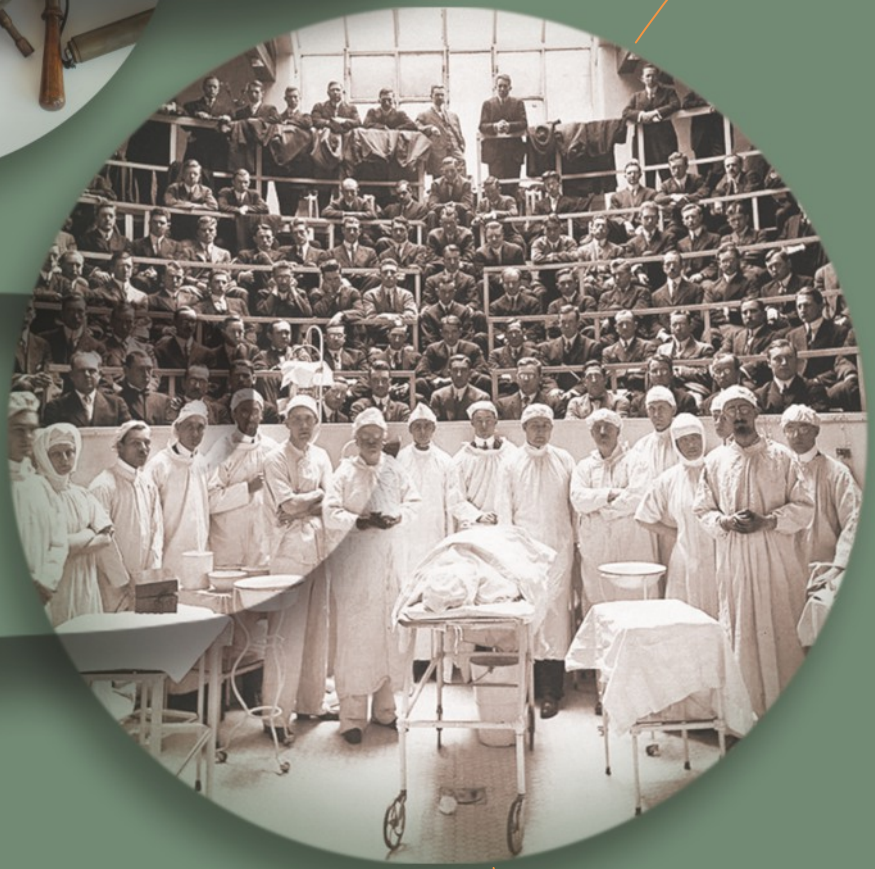

Anatómiai teátrum

Az utolsó terem a sebészetnek lett szentelve, melynek elrendezése az anatómiai teátrumok szerkezetét sugallja, ahol a műtéteket a közönség szeme láttára végezték. A terem sarkában lévő téglafalazat funkciója egyenlőre ismeretlen, de a nyíláson keresztül izgalmas bekukkantani a belsejébe.

alagsor 10

MUZEUL
NAȚIONAL
DE ISTORIE A
TRANSILVANIEI

Köszönjük látogatását!

Kérjük látogasson el a Múzeum székhelyén megrendezett kiállításainka is, hogy az élmény minél teljesebb lehessen. A főépület a Múzeum tér sarkán, a Constantin Daicoviciu utca 2. szám alatt található.

Megtalálhat minket online is:

www.mnit.ro
www.muzeulfarmaciei.mnit.ro

https://www.facebook.com/mnitcluj
https://www.facebook.com/colectiefarmacluj

https://www.instagram.com/mnitcluj

https://www.youtube.com/@MuzeulFarmacieiCluj-MNIT

muzeul farmaciei

MUZEUL
NAȚIONAL
DE ISTORIE A
TRANSILVANIEI

muzeul
farmaciei